

זרמים תרבותיים בין מדינות: מרחקים גיאוגרפיים ולשוניים בעולם האמנות

העכשווית

אלכסנדר וסרמן

בהנחיית: ד"ר תמר יוגב

מחקר זה בוחן תהליכי גלובליזציה בעולם האמנות העכשווית. החקירה מתמקדת בבדיקה השוואתית של שני מודלים תיאורטיים של גלובליזציה תרבותית - מודל האימפריאליזם התרבותי ומודל הזרמים התרבותיים/הרשתות. רוב המחקרים שנעשו בשדה הגלובלי של האמנות העכשווית תומכים במודל האימפריאליזם התרבותי, וטוענים שקומץ של מדינות חזקות מבחינה כלכלית שולט בתחום האמנות ומפיץ את השפעתו למדינות אחרות, חלשות יותר מבחינה כלכלית. במקביל ישנם מחקרים התומכים בקיום המודל של הזרמים התרבותיים/הרשתות בעולם האמנות העכשווית. לפי מודל זה לא קיימים מרכז ופריפריה מובהקים וההשפעות התרבותיות זורמות לכיוונים בין-מדינתיים שונים, כך שגם מדינות חלשות יותר מבחינה כלכלית מפיצות את השפעתן התרבותית למדינות חזקות יותר.

מחקר זה מבקש לבחון את עוצמת הקשרים התרבותיים בין מדינות בשנים 2000 - 2010. המחקר בוחן שינויים בעוצמת פעילות הגלריות שנמצאות בפריפריה האמנותית בירידים שהתקיימו במדינות המרכז. המחקר עושה שימוש חדשני במתודולוגיה המבוססת על מדידת המרחקים הפיסיים שעוברות גלריות לאמנות על מנת להציג את עבודותיהן בירידי אמנות בין-לאומיים. כמו כן, נבדקת עוצמת הפעילות של הגלריות בירידים לפי הקרבה הלשונית בין מדינות המוצא של הגלריות לבין המדינות בהן התקיימו הירידים.

תוצאות המחקר תומכות במודל הזרמים התרבותיים/הרשתות. המחקר מצביע על מגמת עלייה במרחקים הפיסיים שעברו גלריות ממדינות הפריפריה בדרכן לירידים שהתקיימו במדינות המרכז. נמדדה עליה גם במרחקים שעברו גלריות ממדינות המרכז בדרכן לירידים שהתקיימו במדינות הפריפריה. כמו כן, עולה כי קיים קשר בין קרבה לשונית בין המדינות לעוצמת הקשרים התרבותיים בין המדינות. ככל שהקרבה הלשונית רבה יותר כך המרחקים הפיסיים בין הגלריות לירידים היו קטנים יותר והיקף הפעילות גדול יותר.